EURÓPSKA KOMISIA

Brusel, 20.7.2010
KOM(2010) 392 v konečnom znení

2010/0215 (COD)

Návrh

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

o práve na informácie v trestnom konaní

{SEK(2010) 907}
{SEK(2010) 908}

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. ÚVOD

1. Cieľom tohto návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady je stanoviť spoločné minimálne normy v súvislosti s právom na informácie v trestnom konaní v celej Európskej únii. Tento návrh predstavuje druhý krok v rade opatrení stanovených v pláne procesných práv, ktorý Rada prijala 30. novembra 2009, pričom vyzvala Komisiu, aby návrhy predkladala postupne. Tento prístup sa v súčasnosti považuje za vhodný nástroj na vytváranie dôvery a na jej podporu a ďalšie posilňovanie v kontexte vzájomnosti. Preto by sa tento návrh mal vnímať ako súčasť komplexného balíka právnych predpisov, ktorý má byť predložený v priebehu niekoľkých nadchádzajúcich rokov a ktorým sa stanoví minimálny súbor procesných práv v trestnom konaní v Európskej únii.

2. Cieľom tohto návrhu je zlepšiť práva podozrivých. Existencia spoločných minimálnych noriem týkajúcich sa týchto práv by mala uľahčiť uplatňovanie princípu vzájomného uznávania, čím by sa zlepšilo fungovanie justičnej spolupráce medzi členskými štátmi EÚ.

3. Prvým krokom v súvislosti s právom na tlmočenie a preklad, je smernica prijatá 8. októbra 2010.

4. Pokiaľ ide o právny základ, návrh je založený na článku 82 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). Uvedený článok stanovuje: *„Európsky parlament a Rada môžu v súlade s riadnym legislatívnym postupom prostredníctvom smerníc ustanoviť minimálne pravidlá s cieľom uľahčiť v potrebnom rozsahu vzájomné uznávanie rozsudkov a iných justičných rozhodnutí, ako aj policajnú a justičnú spoluprácu v trestných veciach, ktoré majú cezhraničný rozmer. Tieto minimálne pravidlá zohľadňujú rozdiely medzi právnymi tradíciami a systémami členských štátov.*

   Týkajú sa:

   a) vzájomnej prípustnosti dôkazov medzi členskými štátmi;

   b) práv jednotlivcov v trestnom konaní;

   c) práv obetí trestných činov;

   (d)[…].“

   Na to, aby vzájomné uznávanie dobre fungovalo, je potrebná vzájomná dôvera. Na zlepšenie vzájomnej dôvery, a tým aj spolupráce, je potrebný určitý stupeň zlučiteľnosti.

5. Článok 47 Charty základných práv Európskej únie (Charta) ustanovuje právo na spravodlivý proces; článok 48 Charty zaručuje právo na obhajobu a jeho zmysel a dosah sú rovnaké ako práva, ktoré zaručuje článok 6 ods. 3 Európskeho dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (EDĽP)[1]. Pokiaľ ide o Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (EDĽP), právo na poučenie o svojich právach môže byť odvodené z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ESĽP) v článku 6 EDĽP, v ktorom sa uvádza, že orgány by mali zaujať aktívny prístup pri zabezpečovaní toho, aby boli osoby obvinené zo spáchania trestného činu poučené o svojich právach. Právo na informácie o obvineniach, ktoré pramení z článku 6 ods. 3 písm. a) EDĽP, je zásadné pre osobu obvinenú zo spáchania trestného činu, aby vedela, aké obvinenia boli proti nej vznesené, a mohla pripraviť svoju obhajobu. Články 9 ods. 2 a 14 ods. Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ICCPR)[2] obsahujú veľmi podobné ustanovenia.

6. S cieľom zdokumentovať tento návrh Komisia vykonala hodnotenie vplyvu. Správa o hodnotení vplyvu je dostupná na webovej stránke http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/cia_2010_en.htm

2. KONTEXT

7. Článok 6 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii stanovuje, že základné práva tak, ako ich zaručuje Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (EDĽP) a ako vyplývajú z ústavných tradícií spoločných pre členské štáty, predstavujú všeobecné zásady práva Únie. Článok 6 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii stanovuje, že Únia uznáva práva, slobody a zásady uvedené v Charte základných práv Európskej únie zo 7. decembra 2000 v znení úpravy z 12. decembra 2007 v Štrasburgu, ktorá má rovnakú právnu silu ako Zmluva o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) a Zmluva o Európskej únii. Charta sa vzťahuje na inštitúcie EÚ a členské štáty pri zavádzaní práva Únie, ako napríklad v oblasti justičnej spolupráce v trestných veciach v Európskej únii.

8. V záveroch predsedníctva z Európskej rady v Tampere[3] sa uvádza, že vzájomné uznávanie by sa malo stať základným kameňom justičnej spolupráce, ale zároveň sa v nich upozorňuje, že vzájomné uznávanie „...a potrebná aproximácia právnych predpisov by uľahčili […] súdnu ochranu individuálnych práv“[4].

9. V oznámení Komisie Rade a Európskemu parlamentu z 26. júla 2000 o vzájomnom uznávaní konečných rozhodnutí v trestných veciach[5] sa uvádza, že „je potrebné zabezpečiť nielen to, aby v dôsledku uplatňovania tejto zásady [vzájomného uznávania] neutrpelo zaobchádzanie s podozrivými a právo na obhajobu, ale aby sa v procese dokonca zlepšili záruky“.

10. Potvrdilo sa to v programe opatrení určených na uplatňovanie zásady vzájomného uznávania súdnych rozhodnutí v trestných veciach[6], ktorý prijala Rada a Komisia.

---

1 Vysvetlivky k článku 48, vysvetlivky týkajúce sa Charty základných práv.

2 999 U.N.T.S. 171. ICCPR je medzinárodný dohovor o občianskych a politických právach, ktorý bol otvorený na podpis na základe rezolúcie Valného zhromaždenia OSN zo 16. decembra 1996. Tento dohovor ratifikovali všetky členské štáty EÚ a preto je pre ne podľa medzinárodného práva záväzný.

3 Dňa 15. a 16. októbra 1999.

4 Záver 33.

5 KOM(2000) 495, 29. 7. 2000.

6 Ú. v. EÚ C 12, 15. 1. 2001, s. 10.

Zdôrazňuje sa v ňom, že „vzájomné uznávanie vo veľkej miere závisí od počtu parametrov, ktoré určujú jeho účinnosť“.

11. Medzi tieto parametre patria mechanizmy ochrany práv podozrivých (parameter 3) a vymedzenie spoločných minimálnych noriem potrebných na umožnenie uplatňovania zásady vzájomného uznávania (parameter 4). Tento návrh smernice je vyjadrením uvedeného cieľa rozšíriť ochranu individuálnych práv.

12. Komisia predložila v roku 2004 komplexný návrh[7] právnych predpisov upravujúcich najdôležitejšie práva obžalovaných v trestnom konaní. Rada tento návrh neprijala.

13. Rada pre spravodlivosť a vnútorné veci prijala 30. novembra 2009 plán na posilnenie procesných práv osôb podozrivých alebo obvinených v trestnom konaní[8], v ktorom vyzýva na prijatie piatich opatrení vzťahujúcich sa na najzákladnejšie procesné práva, a to na základe postupného prístupu, a vyzýva Komisiu, aby na tento účel predložila potrebné návrhy. Rada uznala, že do dnešného dňa sa toho na európskej úrovni neurobilo dosť na zabezpečenie základných práv jednotlivcov v trestnom konaní. Výhody existencie právnych predpisov EÚ v tejto oblasti bude možné v plnej miere pocítiť len vtedy, ak bude všetkých päť opatrení transponovaných do právnych predpisov. Toto druhé opatrenie uvedeného plánu sa týka práva na informácie.

14. Štokholmský program, ktorý Európska rada prijala na zasadnutí 10. a 11. decembra 2009[9], opätovne potvrdil dôležitosť práv jednotlivca v trestnom konaní ako základnej hodnoty Únie a zásadného prvku vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi a dôvery verejnosti v Európsku úniu. Ochrana základných práv jednotlivcov taktiež odstráni prekážky pre voľný pohyb. Štokholmský program odkazuje na plán ako na neoddeliteľnú súčasť viacročného programu a vyzýva Komisiu, aby predložila vhodné návrhy na jeho rýchle uplatňovanie.

3. PRÁVO NA INFORMÁCIE, AKO JE STANOVENÉ V CHARTE A V EDĽP

15. V článku 6 Charty – Právo na slobodu a bezpečnosť – sa stanovuje, že:

„Každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť.“

V článku 47 Charty – Právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces – sa stanovuje, že:

„(...) Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Každý má možnosť poradiť sa, obhajovať sa a nechať sa zastupovať. (...).“

(...).“

V článku 48 Charty – Prezumpcia neviny a právo na obhajobu – sa stanovuje, že:

„2. Každý, kto je obvinený, má zaručené právo na obhajobu.“

---

7 KOM(2004) 328, 28. 4. 2004.
8 Ú. v. EÚ C 205, 4.12.2009, s. 1.
9 Závery zasadnutia Európskej rady, ktoré sa konalo 10. – 11. decembra 2009.

V rámci svojho rozsahu pôsobnosti Charta zaručuje a odráža príslušné práva zakotvené v EDĽP.

V článku 5 EDĽP – Právo na slobodu a bezpečnosť – sa stanovuje, že:

„(2) Každý, kto je zatknutý, musí byť oboznámený bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, s dôvodmi svojho zatknutia a s každým obvinením proti nemu.“ (...)“.

(...)“.

A v článku 6 – Právo na spravodlivé súdne konanie – sa stanovuje, že:

„(3) Každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva:

a) byť bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia proti nemu;

(b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby […]“

[…]“

16. Z viacerých aktuálnych štúdií[10] vyplýva, že v spôsobe, akým sú podozrivé osoby poučené o svojich právach, existujú veľké rozdiely a že vo väčšine prípadov sú poučenia o ich právach týmto osobám poskytované len ústne, čo znižuje ich účinnosť a sťažuje ich kontrolu. Právo na informácie sa v EDĽP výslovne neuvádza. Existuje však judikatúra, ktorá vyžaduje, aby justičné orgány prijali pozitívne opatrenia zamerané na zabezpečenie účinného súladu s článkom 6 EDĽP: ide napríklad o rozhodnutia vo veci *Padalov*[11] a *Talat Tunc*[12], v ktorých ESĽP rozhodol, že by orgány mali zaujať aktívny prístup a poučiť podozrivú osobu o práve na bezplatnú právnu pomoc. V právnej veci *Panovits*[13] ESĽP rozhodol, že orgány majú pozitívnu povinnosť poskytnúť podozrivej osobe poučenie o jej práve na právnu podporu a bezplatnú právnu pomoc, ak spĺňa podmienky na jej získanie. Nestačí, ak sú informácie poskytnuté písomne napríklad vo forme listiny práv, ako to urobili orgány v prípade *Panovits*. ESĽP zdôrazňuje, že orgány musia prijať všetky primerané kroky na to, aby bola podozrivá osoba o svojich právach v plnej miere poučená.

17. Článok 5 ods. 2 a článok 6 ods. 3 písm. a) EDĽP stanovujú súdnym orgánom povinnosť oboznámiť podozrivého s povahou a dôvodom obvinenia proti nemu, aby obvineniam proti svojej osobe porozumel a mohol následne pripraviť svoju obhajobu[14] alebo spochybniť zákonnosť svojho zadržania[15]. Napriek tomu, že oba články konkrétne uvádzajú požadované informácie, sú obmedzené na vecné informácie o dôvode zatknutia, povahe a dôvodoch obvinenia proti danej osobe, ako aj na príslušný právny základ. Množstvo informácií, ktoré je potrebné obvinenej

---

10 T. Spronken, G. Vermeulen a kol., *EU Procedural Rights in Criminal Proceedings (Procesné práva v trestnom konaní v EÚ)*, Antverpy, 2009; E. Cape, Z. Namoradze a kol., *Effective Criminal Defence in Europe (Účinná obhajoba v rámci trestného konania v Európe)*, Antverpy, 2010.

11 *Padalov v. Bulharsko*, rozsudok z 10. augusta 2006, žaloba č. 54784/00.

12 *Talat Tunc v. Turecko*, rozsudok z 27. marca 2007, žaloba č. 32432/96.

13 *Panovits v. Cyprus*, rozsudok z 11. decembra 2008, žaloba č. 4268/04, body 72 – 73.

14 *Mattoccia v. Taliansko*, rozsudok z 25. júla 2000, žaloba č. 23969/94, bod 60.

15 *Fox, Campbell a Hartley*, rozsudok z 30. augusta 1990, žaloba č. A 182, bod 40.

osobe poskytnúť, závisí od povahy a zložitosti danej právnej veci, vzhľadom na to, že článok 6 ods. 3 písm. b) stanovuje, že príslušná osoba musí *„mať primeraný čas a možnosti“* na prípravu svojej obhajoby, pričom tie sa budú meniť v závislosti od danej právnej veci[16]. Z toho vyplýva, že od orgánov sa môže vyžadovať, aby prijali ďalšie opatrenia na zabezpečenie skutočného porozumenia príslušných informácií zo strany podozrivej osoby[17]. Judikatúra ESĽP dokazuje, že najviac problémov s dodržiavaním vzniká v súvislosti s pozitívnymi opatreniami, ktoré by mali zabezpečovať spravodlivý proces. Nepostačuje sprístupniť informácie v tom zmysle, že podozrivý mohol o ich poskytnutie požiadať. Povinnosť oboznámiť podozrivého s povahou a dôvodom obvinenia proti nemu naďalej zostáva povinnosťou orgánu zodpovedného za trestné stíhanie a nie je možné ju dodržať pasívne, len sprístupnením informácií bez upovedomenia obhajoby o nich[18]. EDĽP neuvádza, akým spôsobom by mali byť informácie poskytnuté. Aj keď vo veci *Kamasinski*[19] súd rozhodol, že by podozrivému v zásade mal byť poskytnutý písomný preklad obvinenia, ak nerozumie jazyku, súd súhlasil s tým, že ústne vysvetlenie postačuje na zabezpečenie súladu s článkom 6 ods. 3 písm. a).

18. V súlade s nariadením stanoveným v pláne procesných práv smernica ustanovuje na úrovni EÚ minimálne požiadavky na informovanie podozrivých a obvinených osôb o ich procesných právach a o právnych veciach vedených proti nim. Takýmto spôsobom teda podporuje uplatňovanie Charty základných práv Európskej únie, a najmä jej články 6, 47 a 48, pričom sa vychádza z článkov 5 a 6 EDĽP v zmysle ich výkladu ESĽP.

4. OSOBITNÉ USTANOVENIA

Článok 1 – Účel

19. V tomto článku sa stanovuje cieľ smernice, ktorým je stanovenie pravidiel týkajúcich sa práv podozrivých a obvinených osôb na informácie o ich právach a na informácie o obvineniach vznesených proti nim v trestnom konaní.

Článok 2 – Rozsah pôsobnosti

20. Táto smernica sa vzťahuje na akúkoľvek osobu od chvíle, keď sa od príslušných orgánov členského štátu prostredníctvom úradného oznámenia alebo inak dozvie, že je podozrivá alebo obvinená zo spáchania trestného činu, až do ukončenia konania (vrátane akýchkoľvek opravných prostriedkov). Nevzťahuje sa však na konania vedené správnymi orgánmi v súvislosti s porušením vnútroštátnych alebo európskych právnych predpisov na ochranu hospodárskej súťaže, ak právnu vec neprejednáva súd s právomocou v trestných veciach.

---

16 *Pélissier a Sassi v. Francúzsko*, rozsudok z 25. marca 1999, žaloba č. 25444/94, bod 54; *Mattoccia v. Taliansko*, rozsudok z 25. júla 2000, žaloba č. 23969/94, body 60 a 71.

17 *Brozicek v. Taliansko*, rozsudok z 19. decembra 1989, žaloba č. 10964/84, bod 41. *Mattoccia v. Taliansko*, rozsudok z 25. júla 2000, žaloba č. 23969/94, bod 65. *Vaudelle v. Francúzsko*, rozsudok z 30. januára 2001, žaloba č. 35683/97, bod 59.

18 *Mattoccia v. Taliansko*, rozsudok z 25. júla 2000, žaloba č. 23969/94, bod 65.

19 *Kamasinski v. Rakúsko*, rozsudok z 19. decembra 1989, žaloba č. 9783/82, bod 79.

21. Konania vo veci európskeho zatýkacieho rozkazu[20] sú výslovne zahrnuté. V tejto súvislosti sa na základe smernice uplatňujú na postupy odovzdávania na základe európskeho zatýkacieho rozkazu procesné záruky uvedené v článkoch 47 a 48 Charty základných práve Európskej únie a v článkoch 5 a 6 EDĽP.

Článok 3 – Právo na poučenie o právach

22. V tomto článku sa stanovuje všeobecná zásada, že každá podozrivá alebo obvinená osoba v trestnom konaní by mala byť poučená o všetkých relevantných procesných právach v čo najskoršom možnom štádiu konania. Toto poučenie by sa malo poskytnúť v jednoduchej a prístupnej forme, a to ústne alebo písomne.

23. V odseku 2 tohto článku sa ustanovujú tie minimálne práva a povinnosti členských štátov vyplývajúce z Charty základných práv Európskej únie, z EDĽP, ICCPR a z príslušných právnych predpisov EÚ, ktoré sa považujú za základné prvky zabezpečujúce spravodlivé trestné konanie od jeho začatia.

Článok 4 – Právo na písomné informácie o právach v súvislosti so zatknutím

24. V tomto článku sa členským štátom ustanovuje všeobecná povinnosť oboznámiť podozrivé alebo obvinené osoby s ich procesnými právami v prípade, že tieto osoby sú v priebehu trestného konania na základe podozrenia zo spáchania trestného činu pozbavené slobody zo strany príslušného orgánu členského štátu (napr. zatknutím políciou alebo umiestnením do vyšetrovacej väzby na príkaz sudcu). Členské štáty sú povinné poučiť tieto osoby o ich relevantných právach *písomne*. Európsky výbor na zabránenie mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (CPT) vo svojich správach viackrát zdôraznil, že z jeho skúseností vyplýva, že obdobie nasledujúce okamžite po pozbavení slobody je obdobím, kedy je zatknutá osoba najzraniteľnejšou, pokiaľ ide o nebezpečenstvo zastrašovania alebo fyzického týrania. Podľa tohto výboru je vecou zásadného významu, aby boli podozrivé alebo obvinené osoby poučené o ich právach ihneď, t. j. bezodkladne po zatknutí, a to čo najúčinnejším spôsobom, teda prostredníctvom tlačiva, v ktorom sa im priamočiaro vysvetlia ich práva[21] (listina práv). Z najnovšej judikatúry ESĽP[22] vyplýva, že príslušné orgány členských štátov sú povinné zabezpečiť, aby zatknutá osoba vo všeobecnosti pochopila informácie uvedené v listine práv. Zatknutej osobe musí byť zároveň umožnené ponechať si listinu práv počas celého trvania jej zadržania.

25. Listina práv by mala byť napísaná jazykom, ktorému ľahko porozumie aj laik bez akýchkoľvek znalostí o trestnom konaní, a mala by tiež obsahovať informácie uvedené v článku 3 ods. 2. S cieľom pomôcť členským štátom pri vypracovaní takejto listiny práv a prispieť ku konzistentnosti písomných informácií v rámci EÚ sa v prílohe I k smernici uvádza vzorová listina správ, ktorú môžu členské štáty využiť. Tento vzor má len orientačný charakter a môže byť neskôr prehodnotený, a to v kontexte správy o vykonávaní tejto smernice, ktorá sa má Európskemu parlamentu predložiť podľa jej článku 12, ako aj v kontexte nadobudnutia účinnosti všetkých

---

[20] Rámcové rozhodnutie Rady z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (2002/584/SVV).

[21] Výbor CPT, Normy výboru CPT – vecné časti všeobecných správ výboru CPT, CPT/Inf/E (2002) 1 – Rev. 2009, str. 11 až 12.

[22] *Panovits v. Cyprus*, rozsudok z 11. decembra 2008, žaloba č. 4268/04, bod 67.

opatrení stanovených v pláne procesných práv. Obsahom uvedenej vzorovej listiny práv nie sú dotknuté práva, ktoré v súčasnosti platia v členských štátoch.

26. Listina práv musí byť podozrivému alebo obvinenému poskytnutá v jazyku, ktorému rozumie. Od policajných orgánov sa očakáva, že budú túto listinu vo všetkých jazykoch bežne používaných v danej oblasti archivovať v elektronickej podobe, aby ju v prípade potreby bolo možné vytlačiť. Ak určitá jazyková verzia nie je k dispozícii, mala by byť podozrivá alebo obvinená osoba oboznámená so svojimi právami ústne v jazyku, ktorému rozumie, a listina práv by jej mala byť poskytnutá bez zbytočného odkladu, t. j. hneď ako bude k dispozícii po preložení do príslušného jazyka. Pre slabozraké alebo nevidomé osoby, prípadne pre osoby, ktoré nevedia čítať, musí mať členský štát k dispozícii metódu, ako im odovzdať informácie.

Článok 5 – Právo na poučenie o právach pri konaniach na základe európskeho zatýkacieho rozkazu

27. Na osoby, na ktoré bol vydaný európsky zatýkací rozkaz, sa vzťahujú rôzne práva (napr. právo na vypočutie). Členské štáty by mali zabezpečiť, aby pre osoby, ktoré sú účastníkmi takéhoto konania, existovala osobitná verzia listiny práv. Vzorová listina práv, ktorú môžu členské štáty využiť, je uvedená v prílohe tejto smernice. Tento vzor má len orientačný charakter a môže byť neskôr prehodnotený, a to v kontexte správy o vykonávaní tejto smernice, ktorá sa má Európskemu parlamentu predložiť podľa jej článku 12, ako aj v kontexte nadobudnutia účinnosti všetkých opatrení stanovených v pláne procesných práv. Obsahom uvedenej vzorovej listiny práv nie sú dotknuté práva, ktoré v súčasnosti platia v členských štátoch.

Článok 6 – Právo na informácie o obvineniach

28. Ak bola osoba obvinená zo spáchania trestného činu, mali by jej byť bez meškania poskytnuté dostatočné a podrobné informácie v jazyku, ktorému rozumie, aby mohla pripraviť svoju obhajobu, prípadne spochybniť rozhodnutia v predsúdnom konaní. Toto je požiadavka v zmysle Charty a EDĽP. V tomto článku sa presne ustanovuje, aké sú minimálne požadované informácie, ktoré je potrebné poskytnúť.

Článok 7 – Právo na prístup k procesnému spisu

29. Najúčinnejší spôsob, akým možno podozrivej alebo obvinenej osobe poskytnúť podrobné informácie o obvineniach, aby si mohla riadne pripraviť svoju obhajobu v rámci procesu, je poskytnúť jej alebo jej advokátovi prístup k procesnému spisu. Z výsledkov nedávno uskutočneného výskumu[23] vyplýva, že tento prístup k procesnému spisu sa, v určitom štádiu trestného konania, už poskytuje v prevažnej väčšine členských štátov. Z ustálenej judikatúry ESĽP vyplýva, že členské štáty sú na základe článku 5 ods. 4 a článku 6 ods. 3 písm. b) EDĽP, ako aj na základe zásady rovnosti obžaloby a obhajoby, povinné, v závislosti od štádia trestného konania, poskytnúť obhajobe prístup k všetkým vecným dôkazom svedčiacim v prospech či

[23] T. Spronken, G. Vermeulen a kol., *EU Procedural Rights in Criminal Proceedings (Procesné práva v trestnom konaní v EÚ)*, Antverpy, 2009; E. Cape, Z. Namoradze a kol., *Effective Criminal Defence in Europe (Účinná obhajoba v rámci trestného konania v Európe)*, Antverpy, 2010.

neprospech obvineného[24], ako aj že sú povinné poskytnúť advokátovi obvineného prístup k relevantným dokumentom obsiahnutým v procesnom spise[25].

30. V odseku 1 sa ustanovuje, že ak je podozrivá alebo obvinená osoba zatknutá v priebehu trestného konania, mal by sa poskytnúť prístup k tým dokumentom z procesného spisu, ktoré sú relevantné pre určenie zákonnosti zadržania zo strany príslušného súdneho orgánu. Tento obmedzený prístup k procesnému spisu zabezpečuje spravodlivosť predsúdneho konania, pokiaľ ide o zákonnosť zatknutia a zadržania. Členské štáty by pri posudzovaní otázky, ku ktorým dokumentom a informáciám má byť poskytnutý prístup, mali venovať osobitnú pozornosť ochrane účinnosti programov zhovievavosti, ktoré sa využívajú na vyšetrovanie kartelového správania podľa trestného práva.

31. V odseku 2 sa členským štátom ukladá povinnosť po skončení trestnoprávneho vyšetrovania poskytnúť prístup k procesnému spisu *všetkým* obvineným osobám, bez ohľadu na to, či sú alebo nie sú vo väzbe. Prístup k niektorým dokumentom v spise môže príslušný súdny orgán vylúčiť, ak by to mohlo viesť k vážnemu ohrozeniu života iného resp. ak by to mohlo vážnym spôsobom poškodiť vnútornú bezpečnosť členského štátu, v ktorom sa konanie uskutočňuje. K takémuto obmedzeniu prístupu do procesného spisu však môže dochádzať len za výnimočných okolností.

32. Prístup k procesnému spisu by sa nemal obmedzovať na jednorazové nahliadnutie. V prípade, že to obvinená osoba, alebo jej advokát považujú za nevyhnutné, mal by im byť poskytnutý ďalší prístup. Ak je spis mimoriadne objemný alebo ak to vyžaduje záujem spravodlivosti, obvinenej osobe by mal byť poskytnutý zoznam dokumentov, ktoré procesný spis obsahuje, a na jeho základe by sa mala rozhodnúť, ktoré dokumenty chce mať sprístupnené.

Článok 8 – Overenie a prostriedky nápravy

33. S cieľom zabezpečiť, aby podozrivá alebo obvinená osoba dostala všetky informácie, na ktoré má právo, by mali členské štáty vytvoriť postup na overenie, či bola dotknutá osoba s príslušnými informáciami oboznámená. Môže ísť napríklad o určité tlačivo, ktoré daná osoba podpíše na znak potvrdenia, že s informáciami bola oboznámená, prípadne o poznámku v protokole o zadržaní osoby.

Článok 9 – Odborná príprava

34. Cieľom tohto článku je zabezpečiť, aby boli príslušníci polície, prokurátori a sudcovia členských štátov riadne odborne pripravení na plnenie povinností, ktoré im vyplývajú z článkov 3 až 8 smernice. Predovšetkým je mimoriadne dôležité, aby títo úradníci mali požadované podrobné vedomosti o procesných právach podozrivých a obvinených osôb, a mohli tak poskytnúť relevantné a prakticky účinné poučenie o týchto právach.

---

[24] *Edwards v. Spojené kráľovstvo*, rozsudok zo 16. decembra 1992, žaloba č. 13071/87, bod 36.

[25] *Garcia Alva v. Nemecko*, rozsudok z 13. februára 2001, žaloba č. 23541/94, body 47 – 55; *Schöps v. Nemecko*, rozsudok z 13. februára 2001, žaloba č. 251164/94, body 41 – 42; *Mooren v. Nemecko*, rozsudok z 9. júla 2009, žaloba č. 11364/94, body 121 – 42.

Článok 10 – Doložka o zákaze zníženia úrovne ochrany

35. Účelom tohto článku je zabezpečiť, aby stanovenie spoločných minimálnych noriem v súlade s touto smernicou nemalo za následok zníženie noriem v určitých členských štátoch, a aby sa zachovali normy stanovené v EDĽP. Členským štátom zostáva úplná voľnosť stanoviť vyššie normy, ako sú normy dohodnuté v tejto smernici.

Článok 11 – Vykonávanie

36. V tomto článku sa od členských štátov vyžaduje, aby smernicu vykonali do xx/xx/20xx a aby v rovnakej lehote poslali Komisii znenie ustanovení, ktorými sa zabezpečuje transpozícia do vnútroštátnych právnych predpisov.

Článok 12 – Správa

37. Tridsaťšesť mesiacov po uverejnení smernice v *Úradnom vestníku Európskej únie* musí Komisia predložiť Európskemu parlamentu a Rade správu, v ktorej posúdi mieru, do akej členské štáty prijali potrebné opatrenia s cieľom splniť ustanovenia tejto smernice, pričom k tejto správe podľa potreby pripojí legislatívne návrhy.

Článok 13 – Nadobudnutie účinnosti

38. V tomto článku sa stanovuje, že smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Príloha I

39. V prílohe je obsiahnutý orientačný vzor listiny práv, ktorý sa má podľa článku 4 ods. 1 poskytovať podozrivým alebo obvineným osobám pri zatknutí. Vzorová listina práv jednoduchým jazykom vysvetľuje bezprostredne relevantné minimálne práva uvedené v článku 3 ods. 2 smernice. Aj keď členské štáty nie sú povinné tento vzor využiť, v prípade tých členských štátov, ktoré ho využijú, sa bude predpokladať, že vykonali článok 4 smernice. Tento vzor môže byť neskôr prehodnotený, a to v kontexte správy o vykonávaní tejto smernice, ktorá sa má Európskemu parlamentu predložiť podľa článku 12, ako aj v kontexte nadobudnutia účinnosti všetkých opatrení stanovených v pláne procesných práv. Obsahom uvedenej vzorovej listiny práv nie sú dotknuté práva, ktoré v súčasnosti platia v členských štátoch.

Príloha II

40. V prílohe je obsiahnutý orientačný vzor listiny práv, ktorý sa má podľa článku 5 poskytovať osobám zatknutým na základe európskeho zatýkacieho rozkazu. Aj keď členské štáty nie sú povinné tento vzor využiť, v prípade tých členských štátov, ktoré ho využijú, sa bude predpokladať, že vykonali článok 5 smernice. Tento vzor môže byť neskôr prehodnotený, a to v kontexte správy o vykonávaní tejto smernice, ktorá sa má Európskemu parlamentu predložiť podľa článku 12, ako aj v kontexte nadobudnutia účinnosti všetkých opatrení stanovených v pláne procesných práv. Obsahom uvedenej vzorovej listiny práv nie sú dotknuté práva, ktoré v súčasnosti platia v členských štátoch.

5. ZÁSADA SUBSIDIARITY

41. Cieľ návrhu sa nedá uspokojivo dosiahnuť iba na úrovni členských štátov, pretože stále existujú značné rozdiely, pokiaľ ide o presný spôsob a čas poskytovania informácií, čo vedie k rozdielnym normám v rámci EÚ. Keďže cieľom návrhu je podporiť vzájomnú dôveru, môžu byť konzistentné spoločné minimálne normy platné v rámci celej Európskej únie zavedené len prostredníctvom opatrenia na úrovni EÚ. Návrh zblíži podstatné procesné pravidlá týkajúce odovzdávania informácií osobám podozrivým alebo obvineným zo spáchania trestného činu o ich právach a o obvineniach vznesených proti nim, s cieľom vytvorenia vzájomnej dôvery. Návrh je preto v súlade so zásadou subsidiarity. Komisia navrhuje riešenie, ktoré sa mierne odlišuje o uprednostňovaného riešenia uvedeného v posúdení vplyvu, avšak toto riešenie má porovnateľné účinky. Náklady na opatrenie na úrovni EÚ sú rovnaké, ako náklady na pôvodne uprednostňované riešenie, pretože členským štátom vzniknú dodatočné náklady len v prípade, že sa rozhodnú nevyužiť navrhovaný orientačný vzor listiny práv a namiesto toho využijú svoje diskrečné právo.

6. ZÁSADA PROPORCIONALITY

42. Návrh je v súlade so zásadou proporcionality, pretože neprekračuje minimum nevyhnutné na dosiahnutie uvedeného cieľa na európskej úrovni, ani rámec nevyhnutný na tento účel.

2010/0215 (COD)

Návrh

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY …/…/EÚ

o práve na informácie v trestnom konaní

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 88 ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po predložení návrhu právneho predpisu vnútroštátnym parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru[26],

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov[27],

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,

keďže:

(1) Článok 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta základných práv EÚ“), článok 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „EDĽP“) a článok 14 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „Medzinárodný pakt“) zakotvujú právo na spravodlivý proces. Článok 48 Charty základných práv EÚ zaručuje dodržiavanie práv na obhajobu.

(2) Článok 6 Charty základných práv EÚ a článok 5 EDĽP zakotvujú právo na slobodu a bezpečnosť, pričom obmedzenia týchto práv nesmú prekročiť hranice povolené v zmysle EDĽP v znení článku 5 tohto dohovoru a odvodené od judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva.

(3) Európska únia si stanovila za cieľ zachovať a rozvíjať oblasť slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. Podľa záverov zo zasadnutia Európskej rady v Tampere z 15. a 16. októbra 1999, a najmä bodu 33 týchto záverov, by sa mala zásada vzájomného uznávania stať základom justičnej spolupráce v občianskoprávnych aj trestných veciach v rámci Európskej únie, pretože zlepšenie vzájomného uznávania súdnych rozhodnutí a rozsudkov a potrebná aproximácia právnych predpisov by uľahčila spoluprácu medzi jednotlivými orgánmi, ako aj súdnu ochranu individuálnych práv.

---

[26] Ú. v. […] C […], […], s. […].
[27] Ú. v. […] C […], […], s. […].

(4) V súlade so závermi z Tampere prijala Rada 29. novembra 2000 program opatrení určených na uplatňovanie zásady vzájomného uznávania rozhodnutí v trestných veciach[28]. V úvode programu opatrení sa uvádza, že vzájomné uznávanie je „určené na posilnenie spolupráce medzi členskými štátmi“ a na „zlepšenie ochrany individuálnych práv“.

(5) Uplatňovanie zásady vzájomného uznávania súdnych rozhodnutí v trestných veciach zahŕňa predpoklad, že členské štáty majú vzájomnú dôveru v systémy trestného súdnictva ostatných členských štátov. Rozsah uplatňovania vzájomného uznávania závisí vo veľkej miere od viacerých parametrov, ku ktorým patria mechanizmy ochrany práv podozrivých a spoločné minimálne normy potrebné pre jednoduchšie uplatňovanie zásady vzájomného uznávania.

(6) Vzájomné uznávanie môže účinne fungovať iba v atmosfére dôvery, keď nielen súdne orgány, ale aj všetci účastníci trestného procesu považujú rozhodnutia súdnych orgánov iných členských štátov za rovnocenné s vlastnými rozhodnutiami, čo zahŕňa nielen dôveru v primeranosť predpisov svojho partnera, ale aj dôveru v správne uplatňovanie týchto predpisov.

(7) Aj keď všetky členské štáty sú zmluvnými stranami EDĽP a Medzinárodného paktu, skúsenosti ukazujú, že táto skutočnosť sama osebe nezabezpečuje vždy dostatočný stupeň dôvery v systémy trestného súdnictva ostatných členských štátov.

(8) Posilňovanie vzájomnej dôvery si vyžaduje podrobné pravidlá na ochranu procesných práv a záruk vyplývajúcich z Charty základných práv EÚ, EDĽP a Medzinárodného paktu. Pri vykonávaní tejto smernice by sa členský štát nemal v žiadnom prípade dostať pod úroveň noriem stanovených v Dohovore a Charte základných práv EÚ, ako boli ďalej rozpracované v judikatúre Súdneho dvora Európskej únie a Európskeho súdu pre ľudské práva.

(9) Článok 82 ods. 2 zmluvy stanovuje vytvorenie minimálnych pravidiel platných v členských štátoch zameraných na uľahčenie vzájomného uznávania rozsudkov a iných súdnych rozhodnutí, ako aj policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach, ktoré majú cezhraničný rozmer. Písmeno b) článku 82 ods. 2 hovorí o „právach jednotlivcov v trestnom konaní“ ako o jednej z oblastí, v ktorej je možné zaviesť minimálne pravidlá.

(10) Spoločné minimálne pravidlá by mali viesť k vyššej dôvere v systémy trestného súdnictva všetkých členských štátov, čo by následne malo viesť k efektívnejšej justičnej spolupráci v atmosfére vzájomnej dôvery, ako aj k podpore kultúry rešpektovania základných práv v Európskej únii. Taktiež by mali odstrániť prekážky voľného pohybu občanov. Uvedené spoločné minimálne pravidlá by sa mali vzťahovať na informácie v trestnom konaní.

(11) Dňa 30. novembra 2009 Rada prijala plán na posilnenie procesných práv osôb podozrivých a obvinených v trestnom konaní (ďalej len „plán procesných práv“)[29]. V pláne procesných práv sa uplatňuje postupný prístup a vyzýva sa v ňom na prijatie opatrení týkajúcich sa práva na preklad a tlmočenie, práva na poučenie o právach

---

[28] Ú. v. ES C 12, 15. 1. 2001, s. 10.
[29] Ú. v. EÚ C 295, 4.12.2009, s. 1.

a informovanie o obvineniach, práva na právne poradenstvo a právnu pomoc, práva na komunikáciu s príbuznými, zamestnávateľmi a konzulárnymi orgánmi, a opatrení týkajúcich sa osobitných záruk pre podozrivé alebo obvinené osoby, ktoré sú zraniteľné. V pláne procesných práv sa zdôrazňuje, že poradie predmetných práv má len orientačný charakter, z čoho vyplýva, že tento plán je možné zmeniť v závislosti od priorít. Plán procesných práv je navrhnutý tak, aby fungoval ako celok; iba po zavedení všetkých jeho súčastí bude v plnej miere možné pocítiť jeho prínosy.

(12) V Štokholmskom programe, ktorý bol prijatý 11. decembra 2009[30], Európska rada privítala tento plán procesných práv a zaradila ako súčasť do Štokholmského programu (bod 2.4.). Európska rada zdôraznila demonštratívny charakter výpočtu opatrení uvedeného v pláne tým, že vyzvala Komisiu, aby preskúmala ďalšie stránky minimálnych procesných práv podozrivých a obvinených osôb a aby posúdila, či je potrebné riešiť aj iné otázky, napríklad prezumpciu neviny, s cieľom podporiť lepšiu spoluprácu v tejto oblasti.

(13) Prvým opatrením tohto plánu procesných práv je smernica Európskeho parlamentu a Rady o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní[31].

(14) Táto smernica súvisí s opatrením B plánu. Ustanovujú sa v nej minimálne spoločné normy, ktoré sa vzťahujú na oblasť poskytovania informácií osobám podozrivým alebo obvineným zo spáchania trestného činu o ich právach a o obvineniach vznesených proti nim, s cieľom zlepšiť vzájomnú dôveru medzi členskými štátmi. Smernica podporuje uplatňovanie Charty základných práv EÚ, a najmä jej články 6, 47 a 48, pričom sa vychádza z článkov 5 a 6 EDĽP v zmysle ich výkladu Európskym súdom pre ľudské práva. Vo svojom oznámení „Vytvorenie priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti pre európskych občanov“, Akčný plán na implementáciu Štokholmského programu[32], Komisia oznámila, že predstaví návrh o právach na informácie v roku 2010.

(15) Smernica sa nevzťahuje na konania vedené správnymi orgánmi v súvislosti s porušením vnútroštátnych alebo európskych právnych predpisov na ochranu hospodárskej súťaže, ak právnu vec neprejednáva súd s právomocou v trestných veciach.

(16) Právo na informácie o právach (ktoré je odvodené z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva) by malo byť v smernici výslovne ustanovené. Smernica tak poskytuje vyššiu ochranu ako v súčasnosti poskytuje EDĽP. Právo na informácie o obvineniach je zakotvené v článkoch 5 a 6 EDĽP, ako ich vykladá Európsky súd pre ľudské práva, ako aj v článkoch 9 a 14 Medzinárodného paktu. Ustanovenia tejto smernice by mali uľahčiť uplatňovanie týchto práv v praxi s cieľom zabezpečiť právo na spravodlivé súdne konanie.

(17) Podozrivá alebo obvinená osoba by mala poznať svoje práva a rozumieť im, a mali by byť vytvorené podmienky, aby ich tieto osoby mohli využiť pred akýmkoľvek vypočúvaním zo strany polície. Tieto osoby by mali byť bez meškania a v jazyku,

---

30 Ú. v. EÚ C 115, 4.5.2010.

31 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/xxx/EÚ o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní (8. október 2010).

32 KOM(2010) 171, 20.4.2010.

ktorému rozumejú, podrobne oboznámené s povahou a dôvodom obvinenia proti nim, a mali by im byť poskytnuté informácie o bezprostredne relevantných právach.

(18) Informácie o právach by sa každej podozrivej alebo obvinenej osobe mali poskytnúť bez meškania, ihneď na začiatku trestného konania, a to či už v ústnej alebo písomnej forme. Medzi informácie o právach, ktoré sa majú poskytovať podľa tejto smernice by mali, čo je minimálna požiadavka stanovená touto smernicou, patriť také informácie, ako je informácia o práve spojiť sa s advokátom, o práve byť informovaný o obvineniach a o práve na prípadné poskytnutie prístupu k procesnému spisu, o práve na tlmočenie a preklad pre tých, ktorí nerozumejú jazyku konania, a o práve byť bez meškania predvedený pred súd, ak je podozrivá alebo obvinená osoba zatknutá. Týmto nie sú dotknuté informácie, ktoré sa majú poskytovať o procesných právach vyplývajúcich z Charty základných práv EÚ, z EDĽP, z Medzinárodného paktu a z príslušných právnych predpisov EÚ v zmysle ich výkladu príslušnými súdnymi orgánmi.

(19) Pokiaľ je určitá podozrivá alebo obvinená osoba zatknutá, mali by sa o týchto bezprostredne relevantných procesných právach poskytnúť informácie prostredníctvom písomnej listiny práv, ktorá bude napísaná ľahko zrozumiteľným jazykom, aby sa zabezpečilo, že tieto osoby skutočne porozumejú svojim právam. S cieľom pomôcť členským štátom pri vytváraní takejto listiny práv, ako aj v záujme napomôcť lepšiu konzistentnosť medzi členskými štátmi, je v prílohe I k tejto smernici uvedená vzorová listina práv, ktorú môžu členské štáty použiť. Tento vzor má len orientačný charakter a môže byť neskôr prehodnotený, a to v kontexte správy o vykonávaní tejto smernice, ktorá sa má Európskemu parlamentu predložiť podľa jej článku 12, ako aj v kontexte nadobudnutia účinnosti všetkých opatrení stanovených v pláne procesných práv. Samotné listiny práv založené na tomto vzore by mali obsahovať aj iné relevantné procesné práva, ktoré sa uplatňujú v príslušnom členskom štáte.

(20) Osobe obvinenej zo spáchania trestného činu by mali byť poskytnuté všetky informácie o obvineniach, ktoré sú potrebné pre prípravu jej obhajoby, ako aj pre zabezpečenie spravodlivosti súdneho konania.

(21) Najúčinnejším spôsobom, ako podozrivej alebo obvinenej osobe zaistiť dostatočné informácie o obvineniach vznesených proti nej, je poskytnúť jej alebo jej advokátovi prístup k procesnému spisu. Tento prístup však možno obmedziť, ako by znamenal vážne ohrozenie života inej osoby alebo vážne ohrozenie vnútornej bezpečnosti členského štátu.

(22) Členské štáty by mali mať mechanizmus umožňujúci overiť, či podozrivá alebo obvinená osoba dostala všetky informácie o právach a obvineniach, na ktoré má nárok.

(23) Mala by byť zabezpečená primeraná odborná príprava príslušných úradníkov v členských štátoch zameraná na procesné práva podozrivých alebo obvinených osôb.

(24) Podľa Dohovoru OSN o právach dieťaťa znamená dieťa každú osobu mladšiu ako 18 rokov. V prípade všetkých opatrení súvisiacich s deťmi musí byť najlepší záujem dieťaťa prvoradým kritériom.

(25) Práva stanovené v tejto smernici by sa mali taktiež primerane uplatňovať na konanie v súvislosti s výkonom európskeho zatýkacieho rozkazu podľa rámcového rozhodnutia

Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi[33]. S cieľom pomôcť členským štátom pri vytváraní takejto listiny práv, ako aj v záujme napomôcť lepšiu konzistentnosť medzi členskými štátmi, je v prílohe II k tejto smernici uvedená vzorová listina práv, ktorú môžu členské štáty použiť. Tento vzor má len orientačný charakter a môže byť neskôr prehodnotený, a to v kontexte správy o vykonávaní tejto smernice, ktorá sa má Európskemu parlamentu predložiť podľa jej článku 12, ako aj v kontexte nadobudnutia účinnosti všetkých opatrení stanovených v pláne procesných práv.

(26) V ustanoveniach tejto smernice sa stanovujú minimálne pravidlá. Členské štáty môžu rozšíriť práva stanovené v tejto smernici, aby sa poskytla vyššia úroveň ochrany v situáciách, ktorými sa táto smernica nezaoberá výslovne. Úroveň ochrany by nemala byť nikdy nižšia, ako sú normy ustanovené v EDĽP a v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva.

(27) Táto smernica rešpektuje základné práva a dodržiava zásady, ktoré boli uznané najmä v Charte základných práv EÚ. Vyznačuje sa najmä úsilím o presadzovanie práva na slobodu, práva na spravodlivý proces, práv na obhajobu a práv dieťaťa. Musí sa riadnym spôsobom vykonať.

(28) Členské štáty by mali zabezpečiť, aby sa ustanovenia tejto smernice, ktoré zodpovedajú právam zaručeným v EDĽP, vykonávali v súlade s týmito právami a v súlade s príslušnou judikatúrou k týmto právam, vytváranou Európskym súdom pre ľudské práva.

(29) Keďže cieľ dosiahnuť spoločné minimálne normy nemôžu členské štáty dosiahnuť jednostranným konaním, a to ani na ústrednej, ani na regionálnej, ani na miestnej úrovni, ale len konaním na úrovni Európskej únie, Európsky parlament a Rada môžu prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity uvedenou v článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality stanovenou v tomto článku táto smernica neprekračuje rozsah nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.

(30) [V súlade s článkami 1, 2, 3 a 4 Protokolu o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a k Zmluve o fungovaní Európskej únie, Spojené kráľovstvo a Írsko oznámili svoje želanie zúčastniť sa na prijímaní a uplatňovaní tejto smernice] ALEBO [Bez toho, aby bol dotknutý článok 4 Protokolu o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a k Zmluve o fungovaní Európskej únie, Spojené kráľovstvo a Írsko sa nebudú zúčastňovať na prijímaní tejto smernice a nebudú ňou viazané ani nebudú podliehať jej uplatňovaniu][34].

(31) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a k Zmluve o fungovaní Európskej únie, sa Dánsko na prijatí tohto rozhodnutia nezúčastňuje, a preto ním nie je viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu,

---

[33] Ú. v. ES L 190, 18.7.2002, s. 1.

[34] Konečné znenie tohto odôvodnenia v smernici bude závisieť od stanoviska Spojeného kráľovstva a Írska prijatého v súlade s ustanoveniami protokolu (č. 21).

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

Článok 1
Účel

Touto smernicou sa ustanovujú pravidlá týkajúce sa práv podozrivých a obvinených osôb na informácie o ich právach a na informácie o obvineniach vznesených proti nim v trestnom konaní.

Článok 2
Rozsah pôsobnosti

1. Táto smernica sa vzťahuje na akúkoľvek osobu od chvíle, keď sa od príslušných orgánov členského štátu prostredníctvom úradného oznámenia alebo inak dozvie, že je podozrivá alebo obvinená zo spáchania trestného činu, až do ukončenia konania, čo znamená konečné rozhodnutie o otázke, či podozrivá alebo obvinená osoba spáchala trestný čin, vrátane prípadného vynesenia rozsudku a rozhodnutia o opravnom prostriedku.

2. Táto smernica sa uplatňuje na konanie v súvislosti s výkonom európskeho zatýkacieho rozkazu.

Článok 3
Právo na informácie o právach

1. Členské štáty zabezpečia, aby bola každá osoba podozrivá alebo obvinená zo spáchania trestného činu bez meškania a jednoduchou a prístupnou formou informovaná o svojich procesných právach.

2. Medzi informácie podľa odseku 1 patria minimálne informácie:

   – o práve na advokáta, v prípade, že je to nutné, bezodplatne,

   – o práve byť informovaný o obvineniach a o práve na prípadný prístup k procesnému spisu,

   – o práve na tlmočenie a preklad,

   – o práve byť bez meškania predvedený pred súd, ak je podozrivá alebo obvinená osoba zatknutá.

Článok 4
Právo na písomné informácie o právach v súvislosti so zatknutím

1. Ak je určitá osoba zatknutá príslušnými orgánmi členského štátu v rámci trestného konania, musí byť bez meškania písomne informovaná o jej procesných právach (listina práv). Dotknutej osobe bude daná možnosť si listinu práv prečítať a ponechať si ju počas celého trvania pozbavenia slobody.

2. Listina práv bude napísaná jednoduchým jazykom a bude obsahovať minimálne informácie uvedené v článku 3 ods. 2. Orientačný vzor takejto listiny je uvedený v prílohe I k tejto smernici.

3. Členské štáty zabezpečia, aby podozrivá alebo obvinená osoba, ktorá nehovorí jazykom trestného konania alebo mu nerozumie, dostala listinu práv v jazyku, ktorému rozumie. Členské štáty zabezpečia, aby existoval mechanizmus na odovzdávanie informácií podozrivej alebo obvinenej osobe, ktorá je slabozraká alebo nevie čítať. V prípadoch, keď je podozrivou alebo obvinenou osobou dieťa, budú tejto osobe informácie uvedené v listine práv poskytnuté aj ústne, a to so zreteľom na vek dieťaťa, jeho zrelosť a duševné a citové schopnosti.

4. Ak listina práv nie je v príslušnom jazyku k dispozícii, bude podozrivá alebo obvinená osoba oboznámená so svojimi právami ústne v jazyku, ktorému rozumie. Listina práv v jazyku, ktorému táto osoba rozumie, jej bude poskytnutá bez zbytočného odkladu.

Článok 5

Právo na informácie o právach pri konaniach na základe európskeho zatýkacieho rozkazu

Členské štáty zabezpečia, aby akejkoľvek osobe, voči ktorej sa vedie konanie v súvislosti s výkonom európskeho zatýkacieho rozkazu, bola poskytnutá listina práv, v ktorej sa budú uvádzať práva tejto osoby podľa rámcového rozhodnutia Rady 2002/584/SVV. Orientačný vzor takejto listiny je uvedený v prílohe II k tejto smernici.

Článok 6

Právo na informácie o obvineniach

1. Členské štáty zabezpečia, aby podozrivej alebo obvinenej osobe boli poskytnuté také informácie o obvineniach, ktoré postačujú na zabezpečenie spravodlivosti trestného konania.

2. Informácie podľa odseku 1 budú podrobné, poskytnuté bez meškania a v jazyku, ktorému podozrivá alebo obvinená osoba rozumie. V prípade dieťaťa sa informácie o obvineniach poskytnú so zreteľom na vek dieťaťa, jeho zrelosť a duševné a citové schopnosti.

3. Informáciami, ktoré sa poskytujú, sú:

   a) opis okolností, za ktorých bol trestný čin spáchaný vrátane času, miesta a stupňa účasti na trestnom čine zo strany podozrivej alebo obvinenej osoby, a

   b) povaha a právna kvalifikácia predmetného trestného činu.

Článok 7

Právo na prístup k procesnému spisu

1. Členské štáty zabezpečia, aby v prípade, že je podozrivá alebo obvinená osoba zatknutá v akomkoľvek štádiu trestného konania, bol jej alebo jej advokátovi poskytnutý prístup k tým dokumentom z procesného spisu, ktoré sú relevantné pre určenie zákonnosti zatknutia alebo zadržania.

2. Členské štáty zabezpečia, aby obvinenej osobe alebo jej advokátovi bol poskytnutý prístup k procesnému spisu po skončení vyšetrovania trestného činu. Prístup k niektorým dokumentom v procesnom spise môže príslušný súdny orgán vylúčiť, ak by to mohlo viesť k vážnemu ohrozeniu života inej osoby, alebo ak by to mohlo vážnym spôsobom poškodiť vnútornú bezpečnosť členského štátu, v ktorom konanie prebieha. Ak si to vyžaduje záujem spravodlivosti, môže obvinená osoba alebo jej advokát požiadať o poskytnutie zoznamu dokumentov, ktoré procesný spis obsahuje.

3. Prístup k procesnému spisu sa poskytne včas na to, aby si podozrivá alebo obvinená osoba mohla pripraviť svoju obhajobu alebo napadnúť rozhodnutia v predsúdnom konaní. Tento prístup sa poskytne bezodplatne.

Článok 8

Overenie a prostriedky nápravy

1. Členské štáty zabezpečia, aby existoval postup na overenie, či boli podozrivej alebo obvinenej osobe poskytnuté všetky pre ňu relevantné informácie v súlade s článkami 3 až 7.

2. Členské štáty zabezpečia, aby mala podozrivá alebo obvinená osoba k dispozícii účinný prostriedok nápravy v prípade, že tieto informácie nedostane.

3. Ak sa poučenie o právach robí ústnou formou v súlade s článkom 4 ods. 4, bude toto poučenie zaznamenané tak, aby bolo možné skontrolovať obsah tohto poučenia.

Článok 9

Odborná príprava

Členské štáty zabezpečia, aby sa príslušným úradníkom v policajných a justičných orgánoch poskytla primeraná odborná príprava v súvislosti s povinnosťami stanovenými v článkoch 3 až 8. Členské štáty sú predovšetkým povinné zabezpečiť, aby mali príslušní úradníci dostatočné vedomosti o právach podozrivých a obvinených osôb podľa článku 3 a mohli tak zabezpečiť primerané odovzdanie informácií o týchto právach.

Článok 10

Ustanovenie o zákaze zníženia úrovne ochrany

Žiadne ustanovenie tejto smernice sa nesmie vykladať ako obmedzenie alebo odchýlka od akýchkoľvek práv a procesných záruk, ktoré vyplývajú z EDĽP, Medzinárodného paktu, ostatných príslušných ustanovení medzinárodného práva alebo z právnych predpisov niektorého z členských štátov, ktoré poskytujú vyššiu úroveň ochrany.

Článok 11
Vykonávanie

1. Členské štáty prijmú a uverejnia najneskôr do […][35] zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou.

2. Komisii bezodkladne oznámia znenie týchto ustanovení a tabuľku zhody medzi týmito ustanoveniami a touto smernicou.

3. Členské štáty uvedú priamo v prijatých ustanoveniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upravia členské štáty.

Článok 12
Správa

Komisia do […][36] predloží Európskemu parlamentu a Rade správu, v ktorej posúdi mieru, do akej členské štáty prijali opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou, a k tejto správe podľa potreby pripojí legislatívne návrhy.

Článok 13
Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 14

Táto smernica je určená členským štátom.

V Bruseli

Za Európsky parlament	*Za Radu*
Predseda	*predseda*

[35] 24 mesiacov po uverejnení tejto smernice v *Úradnom vestníku Európskej únie*.
[36] 36 mesiacov po uverejnení tejto smernice v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

PRÍLOHA I

Orientačný[37] vzor listiny práv, ktorá sa má poskytnúť podozrivým a obvineným osobám pri zatknutí

Ak vás zatkla polícia, máte tieto práva:

A. právo byť informovaný o trestnom čine, zo spáchania ktorého ste podozrivý;

B. právo na pomoc advokáta;

C. právo na tlmočníka a preklad dokumentov, pokiaľ nerozumiete príslušnému jazyku;

D. právo vedieť, ako dlho môžete byť zadržiavaný.

Máte právo ponechať si túto listinu počas celej doby vášho zadržania.

A. Informácie o podozrení

– Máte právo okamžite po pozbavení slobody vedieť, prečo ste podozrivý zo spáchania trestného činu, a to aj v prípade, že vás polícia nevypočúva.

– Vy alebo váš advokát môžete požiadať o nahliadnutie do častí procesného spisu, ktoré sa týkajú vášho zatknutia alebo zadržania, alebo o podrobné informácie o ich obsahu.

B. Pomoc advokáta

[37] Doplniť o ďalšie relevantné procesné práva platné v členských štátoch.

- Máte právo hovoriť s advokátom skôr, ako vás polícia začne vypočúvať.

- Ak požiadate o rozhovor so svojím advokátom, neznamená to, že budete vyzerať, ako keby ste vykonali niečo zlé.

- Polícia vám musí umožniť spojiť sa s vaším advokátom.

- Advokát pracuje nezávisle od polície a bez vášho súhlasu nevyzradí žiadne informácie, ktoré mu poskytnete.

- Máte právo hovoriť s advokátom v súkromí, či už na polícii a/alebo telefonicky.

- Pokiaľ si nemôžete dovoliť platiť advokáta, polícia vám musí poskytnúť informácie o bezodplatnej alebo čiastočne bezodplatnej právnej pomoci.

C. Pomoc tlmočníka

- Pokiaľ neovládate príslušný jazyk alebo mu nerozumiete, bude vám poskytnutý tlmočník. Tlmočník pracuje nezávisle od polície a bez vášho súhlasu nevyzradí žiadne informácie, ktoré mu poskytnete.

- Môžete požiadať o tlmočníka, aby vám pomohol pri komunikácii s vaším advokátom.

- Pomoc tlmočníka je bezodplatná.

- Máte právo dostať preklad akéhokoľvek súdneho rozhodnutia, ktorým sa povolilo vaše zatknutie alebo zadržiavanie vo väzbe. Môžete tiež žiadať o preklad ďalších dôležitých dokumentov z vyšetrovania.

D. Na ako dlho môžete byť pozbavený slobody?

- Ak vás neprepustia, musíte byť predvedený pred sudcu do *[38] hodín od okamihu pozbavenia slobody.

- Potom vás musí sudca vypočuť a môže rozhodnúť o tom, či budete naďalej držaný vo väzbe alebo budete prepustený. Máte právo dostať preklad súdneho rozhodnutia, ak súd rozhodol o vašom zadržiavaní vo väzbe.

[38] (…)

- Máte právo kedykoľvek požiadať o prepustenie z väzby. Váš advokát vám môže poradiť, ako postupovať.

PRÍLOHA II

Orientačný[39] vzor listiny práv, ktorá sa má poskytnúť osobám zatknutým na základe európskeho zatýkacieho rozkazu

Ak vás zatkla polícia na základe európskeho zatýkacieho rozkazu, máte tieto práva:

A. právo vedieť, prečo vás zatkli;

B. právo na pomoc advokáta;

C. právo na tlmočníka a preklad dokumentov, pokiaľ nerozumiete príslušnému jazyku;

D. právo byť informovaný o vašom práve na súhlas na odovzdanie;

E. právo na vypočutie, ak nesúhlasíte s odovzdaním;

F. právo byť prepustený po uplynutí príslušnej lehoty.

Máte právo ponechať si túto listinu počas celej doby vášho zadržania.

A. Právo vedieť, prečo vás zatkli

– Máte právo byť informovaný, prečo o vás iná krajina žiada.

B. Pomoc advokáta

– Máte právo na advokáta. Polícia vám musí umožniť spojiť sa s vaším advokátom.

[39] Doplniť o ďalšie relevantné procesné práva platné v členských štátoch.

- Advokát pracuje nezávisle od polície a bez vášho súhlasu nevyzradí žiadne informácie, ktoré mu poskytnete.

- Máte právo hovoriť s advokátom v súkromí, či už na polícii a/alebo telefonicky.

- Pokiaľ si nemôžete dovoliť platiť advokáta, polícia vám musí poskytnúť informácie o bezodplatnej právnej pomoci.

C. Pomoc tlmočníka

- Pokiaľ neovládate príslušný jazyk alebo mu nerozumiete, bude vám poskytnutý tlmočník. Tlmočník pracuje nezávisle od polície a bez vášho súhlasu nevyzradí žiadne informácie, ktoré mu poskytnete.

- Môžete požiadať o tlmočníka, aby vám pomohol pri komunikácii s vaším advokátom.

- Pomoc tlmočníka je bezodplatná.

- Máte právo dostať preklad akéhokoľvek súdneho rozhodnutia, ktorým sa povolilo vaše zatknutie alebo zadržiavanie vo väzbe. Môžete tiež žiadať o preklad ďalších dôležitých dokumentov z vyšetrovania.

D. Vaše právo na súhlas s odovzdaním

- Máte právo dať súhlas s vaším odovzdaním na základe európskeho zatýkacieho rozkazu. To by malo konanie urýchliť.

- Ak súhlasíte s vaším odovzdaním, v neskoršom štádiu môže byť zložité zmeniť tohto rozhodnutie. Skôr než sa rozhodnete o tom, či budete alebo nebudete súhlasiť s vaším odovzdaním, by ste sa mali poradiť so svojím advokátom.

E. Vaše právo na vypočutie

- Ak nesúhlasíte s vaším odovzdaním do členského štátu, ktorý o vás žiada, máte právo predstúpiť pred sudcu a vysvetliť, prečo s odovzdaním nesúhlasíte.

F. Právo byť prepustený po uplynutí príslušnej lehoty

- Vo všeobecnosti platí, že musíte byť odovzdaný do 10 dní po prijatí konečného rozhodnutia súdu o vašom odovzdaní. Ak ste

neboli po 10 dňoch odovzdaný, musia vás orgány obvykle prepustiť. Z tohto pravidla však existujú výnimky, takže by ste sa o tejto veci mali poradiť s advokátom.